Libri II. Sectio III. Caput II.

De Feculis.

ET fex rejectanea aliàs usu volente in dignitatem medicamenti evecta est, non solùm per se, uti fex cerevisiæ in ambustis prodest; verùm quoque, ne alia laudemus, exemplo dictarum in scholis medicis Feculârum. Ita nihil intentatum reliquit humana industria, ut nomina rebus inventis concinna excogitanda fuerint. Imò & in alimenta jamdudum fecula recepta est, unde apud *Horat. l. 2. sat. 8.* fecula Coa audit embamma, condimentum, sive sapa ex vino. De his not.

1. *Feculæ sunt pulveres farinacei.* Feculæ sanè cum fecibus nullum est commercium, communio, vel analogia, si subsidentiam exceperis, quatenus ad fundum concedit pulvillus, à liquido humore secessum faciens, ad instar fecum. Neque verò hoc nomen infamare rem ipsam debet, unde & *Libavius* ipse medicus celebertimus, qui chimicis ob nomen hoc impositum indignari visus fuerat, *alchim. Pharmac. c. 21. p. 178.* tantum abest ut deprimat hoc ipso medicamentum, ut potius extollat magis essentiam seu extractum farinaceum, cremorem, florem sessilem, amylum, medullam rei inferiorem vocans. Pulveres sunt ipso sensu & usu teste, neque enim aliâ formâ facilè dispensantur, aliàs gersæ, cerussæ, fundalia dictæ; farinacei verò ob præviam contritionem, tanquam à priori, & à substantiâ, sive posteriori, reverà enim feculæ pollinem exhibent, sive pulverem farinaceum, subtilem, & fere impalpabilē. Nec ipsa albedo abludit, quæ in plerisque visitur, vel quasi talis: satis est convenire quoad modum parandi & ipsam levitatem subtilem.

2. *Feculæ principaliter ex radicibus vegetabilibus, adæquatè ex seminibus albicantibus farinaceis parantur.* Nulla pars plantarum est magis farinacea, quàm vel semina cerealia, de quibus jam actum est, vel radices, tenero polline conspicuæ, si

excutiatur ad instar farinarum & cribellatus exhibeatur. Ut igitur semina farinas de se excuti patiuntur, certo charactere gaudentes, ita & radices. Et quamvis videantur prærogativam præ radicibus obtinere potius semina illa cerealia; illud tamen hoc loco inverso ordine elicimus, quod alio parentur modo & ἐγχειρήσει. Si feculas ergò lustremus, prout in officinis in usu sunt, ex recensione v. g. taxæ Witebergensis, prostant inprimis fecula agarici, (quod ut radix non sit, fungus tamen radicis est æmulus,) rad. ari, bryoniæ, iridis nostratis, pæoniæ, serpentariæ sive bistortæ, quæ & gersa dicitur. Radices largiuntur feculas propriè & principaliter recentes, latius etiam siccæ defricatæ; unde & laudato loco feculæ mechoacannæ albæ & nigræ recensetur, ut non ipsum agaricum huc repetamus, ejusdem census. Verumenimverò & ipsa semina feculas largiri ad oculum demonstrant tum emulsiones, quatenus post præparationem sensim sensimque feculentum sedimentum, sive defrictam medullam subsidentem instar fecis, exhibent; tum inprimis vulgatissimum amylum, Stärcke vocamus, quæ ipsissima est fecula tritici; atque hinc occasionem subministrat disserendi etiam hujus exemplo de aliis. Sufficiat nobis, ut id repetamus, feculas principaliter fieri ex radicibus medicas, officinales, amylum enim alimentarium est præcipuum.

3. *Feculæ viâ humidâ proliciuntur, tritu & expressione.* A priori feculæ conveniunt cum emulsionibus, nisi quod emulsiones è seminibus parandæ consistentiam illam lacteam suam, à farinaceâ medullâ oriundam, longius paulò protrahant, & magis unitam exhibeant. Ratio est, quod partes sulphureæ oleosæ, in seminibus illis oleosis videndæ, beneficio terrearum cum aqueo menstruo sint coadunitæ paulò respectivè intimius; sic ut differant feculæ ab emulsionibus vix aliter hoc sensu, quàm emulsiones impropriæ, sive latè dictæ, à propriè talibus. Neque enim radices vel semina oleosa huc quadrant, sed magis terrea, licet non inefficacia, in quibus particulæ farinaceæ extant plurimæ cum aquâ nō nisi laxius & momentaneè miscendæ, mox subsidente confuso pulvillo ad fundum,

dum, instar fecis. Farinæ viâ siccâ confiunt, pulveres hi farinacei, fecularum titulo, viâ saltim humidâ, cujus videndi fine actus, & primùm quidem antecedentes duo, tritus & expressio. Tritum vocamus, quatenus comminuitur in minimas atomos radix, sive contundatur in mortario in pultaceum cremorem, seu defricetur instrumento apto, Reibeisen vocant, quod in majoribus obtinet magis. Utrobivis adest tritus, laxatis poris, extrusis partibus aqueis, vel ita excussis, ut promptè separari possint, idque fit expressione. Teruntur, fricanturque vel contunduntur radices recentes succulentæ, affusâ pro re natâ aquâ simplici. Notabile verò est, in amylo parando prius molâ confringi partes laxius, schroten dicitur, hinc tritui sive viæ potius siccæ succedere humidam exquisitè, sive mollificationem, ita, ut confractum triticum infundatur cum aquæ simplicis sufficienti quantitate, ut sic laxatis repagulis & undique pansis poris fieri possit expressio, repetitâ quoque bis vel ter novæ aquæ affusione & decantatione. Hinc & amylum audit, q. d. sine molâ, ordinariâ farinæ ἐγχειρήσει, paratum. Hæc verò partim linteo peragitur, ut partes fæculentæ, subsidentiam paulatinam meditantes, eandem acquirant magis, partim prelo, ut eò fortior fiat sejunctio.

4. *Feculæ subsidentiâ & exsiccatione leni absolvuntur.* Actus hic velut secundus est, ut primus in tritu & expressione consistit. Postquam enim comminutæ in minimas atomos particulæ sub vehiculo aquearum per linteum fuêre colatæ & expressæ, sensim sensimque subsident, in loco frigido locato vase, & fit separatio partis aqueæ à terreâ, illâ supernatante, hâc ad fundum eunte. Ex quo ipso patet, non tam succum expeti, quàm in succo latentes & contentas particulas. Facto hoc decantatur pars aquosa successivè, vel filtratur quoque, reliqua ad locum umbrosum exiccatur. Notabile est phænomenon, gelatinascere feculas, ad ignem pro exiccatione repositas, quod ipsum indicium est sulphuris adhuc integri, nulla enim gelatina sive mucilago fit absque sulphure. Adeoque exiccatio fieri debet lenis, aërea, non ignea, quæ & vires pessun-

dat

dat & consistentiam medicamenti. In amylo sive feculâ tritici, indeque etiam in aliis & hoc notabile occurrit, cohærere particulas, & unà indurescere, non aliter ac in ℞io diaph. fieri assolet, scindendis hinc in partes tabulis, ita ut pulvis farinaceus sit fecula ultimo fine & in recessu.

5. *Feculæ pro majori subtilisatione & correctione particularum desiderarum expetuntur.* Feculæ à posteriori conveniunt maximè cum magisteriis, & experiuntur tamen contradictiones non paucas. Instar omnium *Zwelferus* eas rejicit *mantiss. hermet. pag. m. 450.* nihil aliud sunt, *inquiens* quàm pulveres subtiles farinacei, succo suo nativo orbati, consequenter etiam omnis virtutis & efficaciæ expertes, quibus proinde radicum ipsarum siccatarum, ceu succo nativo (inspissato quidem vel concreto,) adhuc gaudentium, pulverem longè præferendum esse autumat. Argumentum sanè hoc non est de nihilo, attamen non tanti roboris, quin sua perstet nihilominus feculis virtus. Ponamus enim, aliquas vires hâc præparatione abire & abjici quasi, omnes perire, & feculas inertes penitus esse non concedendum est. Quis negaverit, amylum triticeum esse florem quasi tritici, quod vires tantum abest ut perdiderit, ut potius integras eas asservet? Ex quo facilè fuerit colligere, saltem in fixioribus feculas esse commodiores & necessarias, virtute integrâ gaudentes. Verum est, aqueam humiditatem absumi, illa tamen non æquè est substantifica, sed phlegmatica, quæ sensim sensimque aliàs exhalat, si fiat exiccatio. Verum est, feculam ari respectivè videri mitiorem, sed quis nescit etiam immutari particulas illas acres volatiles in præparando, ut deprehendi non possint, quod exemplo sedi minoris destillati probari potest. Ast chimici cum διακρίσει invigilent & συγκρίσει, meritò eandem etiam observarunt in feculis. Fit ibi manifesta secretio puri ab impuro, fit subtilisatio longè major, non grossiori modo solidis excussis particulis, sed confractione quasi duplici. Revocantur sic radices velut ad primum ens suum, comminuuntur & solvuntur innoxio aqueo & proprio quidem menstruo, quod sul-

phur

phur relinquit intactum, per dicta, nec ſal æquè excutit. Aufert ſulphuris, aufert ſalis partem, ſed hoc ipſo corrigit. Ari fecula leviori caſu, mitiori gradu, ſe commendat, virtute ſi non ſtomachicâ tamen pectorali, utrobiqúe tamen non acredo major ſolum, ſed minor quoque expetitur; quo fine & Helmontius cum aceto arum corrigit, quod etiam in feculæ præparationem accerſi poſſet. Bryoniæ radix uterina eſt, ſed viroſo ſucco fœta, quo per hanc præparationem ablato miteſcit, ut *Quercetanus* hyſtericum medicamentum vocet, idq; ſpecificum & proprium ſolutivum. Cum ſmaragdo in purpurâ puerperarum commendatur. Idem viſitur in pæoniâ vulgari, cujus viroſo odore & ſapore ita correcto ad affectus epilepticos magis ſe commendat. Adde in utrâque radice hâc, quod & de biſtortâ & iride noſtrate ex parte verum eſt, maximè verò in bryoniâ, fibras terreas abundare, quæ viâ humidâ extricantur magis, quàm viâ ſiccâ, in pulvere crudo. Et in iride manifeſta acrimonia corrigenda eſt, ut proſit, v. gr. in hydrope & vermibus, non lædat, imò in gersâ ſerpentariæ ſeu biſtortæ ſubtilitas elucet magis. Ideoque negari non poteſt, feculas non eſſe penitus rejiciendas, quin matre ſuâ ſæpe meliores, quia fit ſeparatio, ſubtiliſatio, correctio. Hinc etiam feculæ magis ætatem ferunt ipſo pulvere crudo, exemplo amyli, quod, aqueâ humiditate abſumtâ & exiccatione majori factâ, durationi magis aptatæ ſint particulæ. Concludimus ergò: feculæ ſunt pulveres farinacei è radicibus certis vegetabilibus viâ humidâ tritu & expreſſione prolecti, pro ſubtiliſandis & corrigendis particulis deſideratis.

Libri II. Sectio III. Caput III.

De Floribus & ſublimatis.

Oculorum panegyri ſe commendant flores, ſi amœna tempe & viridaria luſtremus. Alliciunt ad ſe & invitant Flores & gemmæ tum vegetabiles, tum his ſimi-